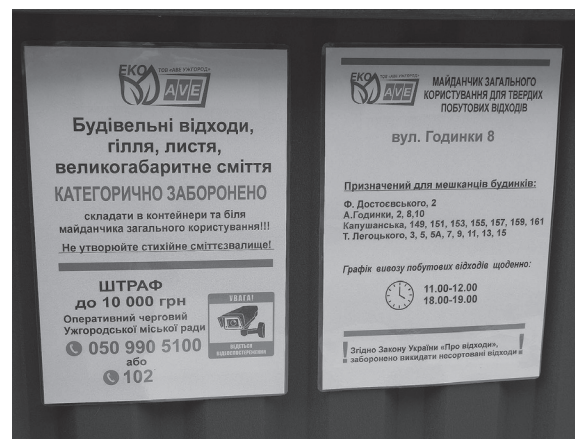

УЖГОРОД

ЦІНА 3,50 ГРН.

Також екоострівець доповнений «Реюз Центром». Це спеціальна шафа для повторного використання. Можна принести будь-які корисні предмети: дитячі іграшки, книги, речі побутової вжитку, – та безкоштовно взяти те, що принесли інші. Щопонеділка АВЕ Ужгород виставлятиме у соціальній мережі фотографії, які речі на яких саме острівцях є в наявності. Працівники «АВЕ» зазначають, що одяг, взуття, продукти харчування та меблі належать до великогабаритних відходів.

Територію екоострівця оглянули міський голова Богдан Андрійів, заступники міського голови Євген Плавайко та Іван Завидняк, вони привітали перших сортувальників.

ТРЕТІЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ ОСТРІВЕЦЬ

в Ужгороді відкрили
на вулиці Антонія Годинки, 8

Тут можна здати папір, пластик, картон, скло, батарейки, алюмінієві банки, а також великогабаритні, будівельні та ремонтні відходи: для кожного виду є свій контейнер з позначкою. На майданчику працює представник «АВЕ Ужгород», який допоможе правильно відсортувати вторинну сировину і надасть необхідну консультацію.

Екологічний острівець працює у тестовому режимі: понеділок-субота – від 08:00 по 10:00 та з 13:00 по 19:00. Деталі – за номером: 050 434 7700.

Нагадуємо, що інші екологічні острівці працюють за адресами: вул. Михайла Грушевського, 62 й вул. Адама Міцкевича, 9.

ПОНАД 100 МІЛЬЙОНІВ ГРИВЕНЬ ІЗ БЮДЖЕТУ УЖГОРОДА СПРЯМУВАЛИ НА ПІДТРИМКУ СИЛ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ ЗА 9 МІСЯЦІВ ПОТОЧНОГО РОКУ

Із них 39 мільйонів 321, 5 тис. грн профінансовано на придбання дронів та БпЛА. Про це інформує відділ оборонної та мобілізаційної роботи Ужгородської міської ради.

Кошти виділяли відповідно до затверджених міських цільових програм. Фінансову допомогу у вигляді субвенції на покращення матеріально-технічної бази військових частин, а саме: для закупівлі дронів, комплексів БпЛА та комплектуючих до них, систем РЕБ, ремонту та обслуговування військової техніки й озброєння надали на 50 запитів від командирів військових частин (ЗСУ, ТРО, Нацгвардії).

Ужгородська міська територіальна громада підтримує та надалі готова надавати фінансову допомогу військовим частинам Збройних Сил України, які виконують завдання із захисту цілісності та недоторканості України за зверненнями командирів військових частин.

Програму підтримки військовослужбовців військової служби за контрактом на 2025 – 2027 роки погодили на черговому засіданні виконкому Ужгородської міської ради. Документ ще внесуть на розгляд сесії міської ради.

ВИКОНКОМ: ПОГОДИЛИ ПРОГРАМУ ПІДТРИМКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

частин Збройних Сил України та інших військових формувань та зареєстровані в Ужгороді. Ресурсне забезпечення програми на 3 роки – 6 мільйонів гривень.

Розмір одноразової грошової допомоги ужгородцям або ВПО, які перебувають на військовому обліку в Ужгородському РТЦК та СП, та уклали контракт у 2025 – 2027 роках із військовими частинами ЗСУ, іншими військовими формування-

Також на засіданні підтримали встановлення меморіальних дощок на честь загиблих захисників України.

Так, погодили встановлення меморіальної дошки на честь загиблих захисників України: Сергія Тягія – на фасаді будинку на вул. Одеській, 13, Степана Балли – на фасаді Ужгородського ліцею № 12 на вул. Марії Заньковецької, 17 А та Тараса Гайдука – на фасаді будівлі ліцею №15 на вул. Марії Заньковецької, 13 А.

У закритому режимі на виконкомі Ужгородської міської ради розглянули та підтримали питання, які стосуються неповнолітніх.

Ще 19 дітям надали статус дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, одна дитина отримала статус дитини-сироти у зв'язку зі смертю матері.

Також вирішили питання встановлення опіки та призначення опікуна над дитиною-сиротою та

(Національна гвардія України, Державна прикордонна служба України) на строк не менше 3 років та зараховані до списків особового складу військових

ми складає 10 000 гривень. Особи, які уклали контракт із військовими частинами Десантно-штурмових військ та Військово-морських сил ЗСУ – 50 тисяч гривень.

надали 4 дозволи на вчинення правочинів про відчуження та набуття майна, право власності на яке або право користування яким мають діти.

Міський голова Ужгорода Богдан Андрій 9 жовтня привітав працівників Управління стратегічних розслідувань в Закарпатській області ДСР Національної поліції України – підрозділ відзначає 5-у річницю з часу створення. Працівники управління займаються боротьбою з організованою злочинністю, корупцією та економічними злочинами.

Богдан Євстафійович подякував правоохоронцям за вагомий внесок у зміцнення правопорядку, захист громадян та національних інтересів. За сумлінне виконання обов'язків і досягнуті високі результати в службовій діяльності кращим працівникам управління міський голова вручив грамоти Ужгородської міської ради.

Ужгородський міський голова цього вівторка зустрівся із начальницею Західне міжрегіональне управління Державної служби з питань праці Оксаною Єзерською та її заступником Віктором Погаром.

Серед питань, які обговорили за участі заступниці начальника управління економічного розвитку міста-начальниці відділу з питань праці та зайнятості населення Олеси Афанасьєвої та заступниці директора департаменту міської інфраструктури Олени Яцків, – моніторинг виконання повноважень місцевими органами влади у частині охорони праці, а саме забезпечення безпечних умов праці у закладах комунальної власності.

Домовилися про подальшу співпрацю, яка буде спрямована на забезпечення належного контролю за дотриманням норм охорони праці, об'єднання зусиль для проведення інформування роботодавців та працівників про переваги офіційного працевлаштування та створення безпечного і сприятливого робочого середовища для всіх працівників у місті.

ДО УВАГИ ГРОМАДЯН! Якщо вам відомі факти нелегальної торгівлі підакцизними товарами – прохання повідомляти про це!

Державна податкова служба України розробила спеціальні електронні сервіси для посилення контролю за дотриманням вимог законодавства щодо правил торгівлі підакцизними товарами.

Для інформування про встановлені факти нелегальної (незаконної) торгівлі підакцизними товарами повідомлення можна надсилати через:

- 1) чат бот: @StopOverpriceBot
- 2) гарячу лінію: 0-800-501-007 (безкоштовно зі стаціонарних телефонів);
- 3) електронну пошту: idd@tax.gov.ua

Інформація – з офіційного сайту Ужгородської міської ради

ОГОЛОШЕННЯ

• **ВВАЖАТИ НЕДІЙСИМ** втрачене Посвідчення учасника бойових дій № 277007.

МАЙЖЕ НА 5 МІЛЬЙОНІВ ГРИВЕНЬ ШТРАФІВ –

за порушення ПДР у частині стоянки та зупинки за 9 місяців

12 тисяч 303 повідомлення за адміністративні правопорушення, передбачені ст.122 КУпАП, склали працівники відділу контролю за дотриманням ПДР

у частині стоянки та зупинки Управління Контролю за благоустроєм та дотриманням ПДР стоянка, зупинка Ужгородської міської ради із початку 2024 року. Сума штрафних санкцій – понад 4,95 мільйони гривень. За вересень таких повідомлень склали 2608.

958 повідомлень за адміністративне правопорушення, передбачене ч.1 ст.152-1 КУпАП – несплату за користування майданчиками для платного паркування – склали у вересні 2024-го працівники відділу контролю за платним паркуванням Управління муніципальної варті Ужгородської міської ради.

Наголошуємо, що наслідками несплати штрафу згідно з Постановою про накладення адміністративних стягнень є: передача Постанови до примусового виконання; стягнення штрафу в подвійному розмірі;

блокування банківських рахунків; накладання арешту на майно боржника; відшкодування порушником виконавчого збору та витрат на виконавче провадження. **Щоб уникнути цього, закликаємо добровільно**

здійснювати оплату штрафів згідно з Постановами за порушення правил паркування транспортних засобів, зафіксованих у режимі фотозйомки. Прохання до жителів і гостей міста дотримуватися правил паркування та вчасно здійснювати оплату.

ФОТОФАКТ

У БО БФ "Гуманітарний центр "Совине гніздо" минулого тижня внутрішньо переміщені особи, зареєстровані в Ужгороді, отримали:

– 25 пакетів із необхідними речами для дітей до 1 року;
– 50 пакетів з продуктовими наборами.
Протягом тижня волонтери видавали одяг, взуття, постільну білизну та посуд (видали 2455 одиниць).

Видачу гуманітарної допомоги здійснювали у партнерстві з PDUM Partnerschaft Deutschland-Ukraine/Moldova e. V., Luftfahrt ohne Grenzen / Wings of Help e.V. та іншими благодійниками.

Нагадуємо, за відповідними реєстраціями для отримання допомоги стежте на сторінках центру «Совине гніздо» в телеграмі або фейсбуку. Додаткову інформацію можна отримати на офіційній сторінці <https://sovyne.com.ua/>

Висловлюємо найщиріше співчуття міському голові Богдану Андрію з приводу тяжкої втрати – смерті матері.

Непоправний біль втрати не вгамують жодні слова, адже мама – це та людина, яка вчить нас бути справжніми і сильними та поряд з якою ми завжди залишаємося дітьми.

Нехай добрий, світлий спомин про Ганну Михайлівну назавжди залишиться у серцях рідних, друзів, усіх, хто її знав, любив та шанував, а Бог дасть сил пережити цю непоправну втрату.

Сумуємо разом із Вами та підтримуємо у годину скорботи.
**Еміл Ландовський, міський голова Ужгорода у 1990-1994 роках, голова Ради старійшин;
Степан Сембер, міський голова Ужгорода у 1998-2002 роках**

УЖГОРОД ОТРИМАВ УНІКАЛЬНУ МОЖЛИВІСТЬ БРАТИ УЧАСТЬ У ПРОВІДНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ТРАНСПОРТНИХ ПРОЄКТАХ

Місто офіційно приєдналося до ініціативи CIVITAS Initiative у межах амбасадорського представництва CIVINET Ukraine

Підписання угоди про приєднання відбулося між Ужгородською міською радою в особі міського голови Богдана Андріюва, комунальною установою «Інститут міста» в особі виконувача обов'язків директора Максима Терлецького, заступником міського голови Львова Андрієм Москаленком та координаторкою CIVINET Ukraine Дзвениславою Тислюкевич.

говорення сучасних викликів і можливостей в умовах воєнного часу. Однією з ключових тем стало питання про важливість європейської інтеграції та співпраці в галузі міської мобільності.

Приєднання Ужгорода до CIVITAS стало логічним продовженням стратегії розширення партнерської мережі Civinet Ukraine, яка зараз включає чотири міста-учасники. За словами координаторки CIVINET Ukraine Дзвенислави Тислюкевич, ця угода є ще одним кроком на шляху до побудови сталих транспортних систем в Україні, де

впровадженню сталих рішень для міського транспорту.

Міський голова Богдан Андріюв підкреслив: «Членство в CIVITAS – це не лише визнання нашого прагнення до розвитку транспорту, але й можливість для Ужгорода стати на шлях інтенсивної модернізації міської інфраструктури. Ми віримо, що співпраця з нашими європейськими партнерами принесе конкретні результати для жителів міста».

Основні засади партнерства включають, зокрема, створення довгострокових програм розви-

Підписання документа передували перемовини, зокрема й онлайн, під час яких обговорювали наміри Ужгорода щодо участі в ініціативі, у тому числі для забезпечення ефективної реалізації проєктів та ініціатив у сфері стійкої міської мобільності у місті.

Під час урочистого відкриття II Всеукраїнського форуму міської мобільності у Львові угоду передали заступнику міського голови Михайлу Маргіті, який узяв участь у роботі заходу.

Lviv Urban Mobility Forum 2024, який зібрав провідних фахівців у галузі мобільності, представників центральної та місцевої влади, а також громадських організацій та бізнесу, став ідеальним майданчиком для об-

співпраця з європейськими партнерами стає ключовим фактором розвитку наших міст, особливо у цей непростий час.

Завдяки членству Ужгорода в CIVITAS місто отримує унікальну можливість брати участь у провідних європейських проєктах, присвячених розробці та

тку транспорту з акцентом на зелені технології та скорочення викидів, спільне подання заявок на гранти для модернізації міської інфраструктури та впровадження нових транспортних систем, проведення семінарів та тренінгів з питань міської мобільності для фахівців міста тощо.

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ БЕЗПЕКИ –

на забезпеченні стабільності і захисту громадян України

Ужгород на форумі представили начальник управління охорони здоров'я та цивільного захисту населення міської ради Ярослав Глагола та начальник відділу цивільного захисту населення Володимир Кувик.

Форум включав конференції із актуальних напрямків: сучасні технології безпеки, безпека інфраструктури, цифрова безпека, аналіз методів та технологій для надання першої медичної допомоги у кризових ситуаціях, організація навчання інструкторів домедичної допомоги, захисні споруди цивільного захисту, засоби індивідуального захисту тощо. Обговорювали питання проблематики сучасних методів розмінування тощо.

Також програма виставки включала у себе форуми «Безпека громад і підприємств: цифрова безпека та цивільний захист», а також «Фінансові засади гуманітарного розмінування та компенсація в аграрному секторі». Відбулися і майстер-класи з домедичної допомоги, де кожен учасник отримав сертифікат слухача.

Підготували виставку-форум «Euroindex», громадська спілка «Ліга оборонних підприємств України», Асоціація саперів України, за підтримки Міністерства оборони України, Міністерства економіки, Держслужби спецв'язку та захисту інформації, Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості, Служби безпеки України, ДСНС та ДССЗІ, Асоціації операторів та інструкторів з пер-

шої допомоги та тактичної медицини, Асоціації малих міст України, Конгресу самоврядування України, а

також Королівства Нідерланди, Королівства Швеції, уряду Японії, United Nations Development Programme.

БАГАТО НОВОГО ПРО УЖГОРОДСЬКІ МІНІСКУЛЬПТУРКИ РОЗПОВІВ ІНТЕРАКТИВНИЙ КВЕСТ

«Мандрівку мініатюрним Ужгородом» провели днями представники ГО «Спільнота об'єднаної молоді Закарпаття» за підтримки Управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради. У квесті взяли участь понад чотири десятки людей, які отримали позитивні емоції та дізналися багато нового про мініскульптурки.

Учасники, які сформували команди, мали пройти 8 мініскульптур, які пов'язані з історією міста Ужгорода та загалом регіону: «Закарпатські чемпіони», «Вузол Кротона», «Кавовий ростер», «Миколайчик», «Крістіна Чакі і Міклош Берчені», «Легенди закарпатських замків», «Князь Лаборець», «Мухамад Аль-Ідрісі».

Кожне завдання на відповідній точці було пов'язане з діяльністю постаті чи символічним предметом відповідних мініскульптур: від естафети, піднімання гіри – до пошуку «смачних» скарбів та лицарського двобою, а також продажу тематичних пряників за донат – усі зібрані кошти передадуть «Руку підтримки закарпатських військових – Ужгород».

10 жовтня 90-річчя святкував ужгородець Грант Гудманян – голова Закарпатської обласної організації Всеукраїнської організації інвалідів війни, Збройних Сил України та учасників бойових дій.

Шановний Гранте Амазовичу!

Щиро вітаємо Вас із знаменним ювілеєм! Ваша життєва мудрість, досвід і відданість своїй справі є прикладом для багатьох поколінь, Ваш внесок у розвиток та підтримку ветеранів є дуже вагомим.

Бажаємо міцного здоров'я, родинного тепла, душевного спокою та радості в кожному дні. Хай оточують Вас люди, які цінують і люблять, а на життєвому шляху завжди буде місце для нових звершень і радощів.

З повагою та найкращими побажаннями
Ужгородський міський голова Богдан Андрійв, працівники міської ради та увесь колектив департаменту соціальної політики.

Закарпатська обласна Організація ветеранів України щиро вітає **голову ради Відокремленого підрозділу Всеукраїнської організації інвалідів війни, Збройних Сил та учасників бойових дій в Закарпатській області ГУДМАНЯНА Гранта Амазовича з 90-літнім ювілеєм** і бажає йому ще довгих і щасливих років, натхнення жити і працювати на благо людей, залишатися юним душею і бадьорим та авторитетним, добре знаним керівником в Ужгороді і області.

Ми висловлюємо впевненість, що нинішній ювіляр буде використовувати свій величезний багаж досвіду, аби й надалі активно допомагати інвалідам-фронтовикам та їхнім родинам, залучатиме ветеранів-учасників бойових дій до сприяння Збройним Силам України для якнайскорішої перемоги.

З води і роси Вам, шановний ювіляре!

Закарпатський обласний благодійний фонд соціальних гарантій військовослужбовців та ветеранів, а також волонтери окремого підрозділу всеукраїнської організації інвалідів війни та других категорій ветеранів вітають **голову окремого підрозділу всеукраїнської організації інвалідів війни та других категорій ветеранів ГУДМАНЯНА Гранта Амазовича з 90-річчям з дня народження**. Бажають багато здоров'я, многая та благая літ, успіхів у всіх справах, божого благословіння і всього доброго.

МЕДИКО-СОЦІАЛЬНОМУ РЕАБІЛІТАЦІЙНОМУ ЦЕНТРУ «ДОРОГА ЖИТТЯ» – 25 РОКІВ

Установа для надання реабілітаційних послуг дітям та особам із фізичними та ментальними вадами діє із 3 жовтня 1999 року, створили її міське товариство людей з інвалідністю «Оптиміст», Ужгородська міська рада за підтримки американського міста-побратима Корвалліса. Від перших днів і дотепер очолює заклад Олег Кириленко – лікар за фахом, людина надзвичайно віддана своїй роботі та вихованцям.

Із нагоди ювілею медико-соціального реабілітаційного центру «Дорога життя» 3 жовтня в обласній філармонії відбулися урочистості. Привітали колектив та вихованців і представники обласної й міської влади, прийшли на свято і люди, які створювали центр, зокрема міський голова Ужгорода у 1998-2002 роках Степан Сембер, волонтерка із Корвалліса Керол Полсон, міський голова Ужгорода у 1990-1994 роках Еміл Ландовський, виконавчий директор нідерландської організації Soft Tulip Ерік Блюмкольк, представники Ротарі-клубу «Ужгород» та інших організацій.

Вітання від міського голови Ужгорода Богдана Андрійва та грамоту Ужгородської міської ради передала директору закладу Олегу Кириленку заступниця начальника департаменту соціальної політики міськради Світлана Аділова.

За словами керівника закладу Олега Кири-

ленка, протягом чверті століття через «Дорогу життя» «пройшло» більше тисячі вихованців, які потім знаходили сили далі жити, навчатися, реалізовуватися в суспільстві, створювати сім'ї, народжувати дітей.

Зараз на обліку в закладі – 239 дітей та 40 осіб з інвалідністю, із них на щоденній основі – 73 вихованці, а також 6 дітей із вимушено переселених родин. Працюють три відділення денного догляду та підтриманого проживання для осіб з інвалідністю від 3 років і дорослих. Найстаршій вихованці – 52 роки. Крім того, на базі центру надають послуги раннього втручання сім'ям, які виховують дітей із порушенням розвитку або ризиком виникнення порушень від народження до 4 років, консультують щодо підготовки дітей до

переходу у навчальний заклад. Відділення медичної реабілітації зорієнтоване на покращення функціональних можливостей вихованців.

Сьогодні на базі центру створено громадську організацію «Дорога життя», яка надає соціальні послуги денного догляду для дітей та дорослих з інвалідністю, а також підтримане проживання і виконує соціальне замовлення для мешканців міста.

Ще матеріал до теми читайте на наступній сторінці.

3 жовтня 1999 року в Ужгороді було створено установу для надання різного виду реабілітаційних послуг дітям з фізичними та ментальними вадами. Це був спільний проєкт міського Товариства людей з інвалідністю «Оптиміст», Ужгородської міської ради та американського міста-побратима Корвалліс. Із самого початку і дотепер директором закладу залишається Олег Кириленко. Впродовж своєї історії Центр зазнав чимало метаморфоз. Незмінним залишається одне: «Дорога життя» – місце надії і світла, початок прийняття себе для великої кількості людей з важкими долями, відчаєм і порожнею в душі.

риленко. Впродовж своєї історії Центр зазнав чимало метаморфоз. Незмінним залишається одне: «Дорога життя» – місце надії і світла, початок прийняття себе для великої кількості людей з важкими долями, відчаєм і порожнею в душі.

Структура МСРЦ «Дорога життя» сьогодні – це три відділення денного догляду та підтриманого проживання для осіб з інвалідністю від 3 років і дорослої категорії. Найстарший вихованець – 52 роки. Також на базі центру надаються послуги раннього втручання сім'ям, які виховують малюків з порушенням розвитку або ризиком виникнення порушень віком від народження до 4 років. Проводяться консультації з підготовки дітей до переходу у навчальний заклад. Відділення медичної реабілітації зорієнтоване на покращення функціональних можливостей вихованців.

Наразі на обліку в закладі перебуває 239 дітей та 40 осіб з інвалідністю м. Ужгород. Серед них на щоденній основі – 73 вихованці, а також 6 вимушено переселені сім'ї з інших міст України, у яких виховуються особливі діти. З 8.30 ранку по 16.30 батьки мають можливість залишити свою доньку чи сина на заняттях, реабілітаційних процедурах під наглядом досвідчених фахівців. Дорослі вихованці, які не мають батьків чи опікунів, проживають в центрі постійно. А ще 25 років тому люди з вадами опинилися наодинці зі своєю бідою, були ізольовані від суспільства, не бажали та й не мали можливості виходити з помешкань. Власне, відсутність осіб з інвалідністю на вулицях Ужгорода і підштовхнула свого часу американську волонтерку Керол Полсон на ідею створення центру.

Керол – особлива людина для

ШЛЯХ ДОВЖИНОЮ У ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ

Медико-соціальний реабілітаційний центр «Дорога життя» святкує 25-річчя

Закарпаття. В далекому 1997 році вона обрала Ужгород з-понад 50 містечок на мапі Радянського Союзу, аби налагодити побратимство з Корваллісом. Наші міста багато в чому подібні за масштабами, кількістю населення, ландшафтом, наявністю певних виробничих підприємств. Завдяки цій співпраці з'явилася Асоціація громадян міст Ужгорода та Корвалліса, а за 2 роки – медико-соціальний реабілітаційний центр «Дорога життя». Цій події передував випадок. Керол Полсон пригадує, що якось у рамках обміну делегацій між містами-побратимами Ужгород і Корвалліс група ужгородських школярів перебувала в США. У благодійному проєкті вони були залучені до створення умов доступності для людей з інвалідністю. Один учень тоді зауважив, що в Ужгороді таких людей немає. Натомість його товариш заперечив, мовляв, вони є, але соромляться своїх вад і через це не виходять з дому. Розмову почула кураторка проєкту Керол, яка вже на той час багато разів відвідувала Закарпаття. Цей короткий діалог настільки її вразив, що наштотувало на ідею відкриття в Ужгороді центру для людей з обмеженими фізичними можливостями. Ініціативу підтримав тодішній міський голова Степан Сембер, керівниця міського Товариства людей з інвалідністю Васирина Марко, інші благодійні організації. Очоловив новостворену установу лікар за фахом Олег Кириленко.

Впродовж перших років функціонування центру відбувся обмін досвідом місцевих і американських реабілітологів, люди з інвалідністю забезпечувалися колісними візками, були створені групи для заняття арт-терапією та інших інноваційних на той час методик. За короткий час вихованці продемонстрували неймовірне покращення функціональних можливостей. Це надихнуло і мотивувало до розвитку Центру. Окрім цього стрімко змінювався і Ужгород у плані інклюзивності. Нарешті з'явилися пандуси біля входу до державних і приватних закладів, пристосовані до потреб людей з вадами санвузли. Здорові містяни почали звертати увагу на зависокі дверні ручки, порогові між приміщеннями, вхідні дзвінки, кнопки виклику на світлофорах і замінювати їх.

У 2005 році працівники МСРЦ виграли грантовий проєкт від Фонду розвитку Карпатського Євросоюзу, завдяки якому створили філії Центру у 4 містах на території Закарпатської області. Поступово комунальна установа «Дорога життя» переросла в Центр комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю. Відкрилося 10 районних відділень.

Трансформації відшліфовували та удосконалювали діяльність закладу. Часто в «Дорозі життя» запускали інноваційні програми, які набагато пізніше запроваджувалися на державному рівні.

– Зараз в Україні програми раннього втручання і підтриманого проживання тільки розвиваються, а ми це вже давно робимо. Або, наприклад, інтеграція та інклюзія в дошкільну або шкільну освіту: 2009 року тільки почала з'являтися нормативна база, а ми вже у 2007 році спільно зі школою №20 домовилися і проводили всі ці процеси за рахунок позабюджетного фінансування. Бо бачили це на Заході. Тому Ужгород у цьому плані не раз доводив свою прогресивність і європейськість, – каже Олег Кириленко.

За словами керівника Центру, протягом чверті століття «Дорогою життя» в Ужгороді «пройшло» більше тисячі вихованців. Більше тисячі долів, понівечених тіл та душ, дітей та їхніх батьків, які знаходили сили далі жити, навчатися, реалізовуватися в суспільстві. Олег Кириленко пригадує дівчат Аліну Ковтун, Яну Чуван, Вікторію

Хаустову, які попри важку форму інвалідизації створили сім'ї і народили здорових дітей. Яна Чуван, яка з дитинства страждає на ДЦП, неодноразово ставала призеркою змагань з паверліфтингу, Олексій Русов – з плавання, Олександр Лизанець – кандидат у майстри спорту з настільного тенісу. Вікторія Лисюк стала вправною журналісткою, Віктор Базько проводить екскурсії містом. Ці люди стають прикладом

не тільки для вихованців Центру, а й усіх городян.

Дуже часто навіть найменші зміни в моториці, погляді чи усмішці пацієнта з вадами вважаються великою перемогою в колективі закладу. Також досягненням є покращення психологічного стану батьків, на плечі яких випадає неймовірний тягар усвідомлення та прийняття вад своєї дитини.

Керол Полсон пригадує Віктора і його маму. Вже дорослого сина Люба ні на хвилину не відпускала від себе, опікаючи та вводячи його супроводжуючи. Натомість Віта прошив маму хоч іноді залишати його з друзями або наодинці. Керол тоді поговорила з Любою. Вона пояснила, що хлопцю потрібно навчитися самому догляда-

ти за собою, готувати їжу, купувати продукти й одяг, займатися спортом, здобути освіту, бо мама не буде з ним поруч все життя. Тоді Люба розплакалася. А за кілька днів Керол зустріла її в Києві на одному із заходів без Віктора. Син із задоволенням залишився у бабусі в селі, давши мамі можливість присвятити час собі. Після цього його часто можна було зустріти у спортвному залі або в місті на велосипеді.

Сьогодні «Дорога життя» святкує 25-річчя і буде плани на майбутнє. Колектив постійно працює над підвищенням професійного рівня, втіленням інноваційних реабілітаційних операційних програм.

– Ми б дуже хотіли створити будинок підтриманого проживання для категорії людей з комплексними фізичними вадами і ментальними ураженнями. Наразі на базі Центру є 6 таких кімнат, які частково ми віддали для внутрішньо переміщених осіб. Також у планах – окремі квартири для тих, хто в змоззі за собою доглядати, – зазначає керівник.

Найбільшою гордістю Центру Олег Кириленко вважає колектив, кістяк якого зберігся. Це віддані своїй справі педагоги-соціологи і вони вже не уявляють життя без своїх вихованців.

Ось як відгукуються про роботу в закладі окремі з них. Марія Купар, соціальний педагог: «Працюю тут більше 21 року, в основному з молоддю. Моя головна задача – пристосовувати їх до самостійного життя. У багатьох із них

батьки вже не молоді, потрібно, щоб вони самі могли про себе подбати. Найбільшою заслугою Центру вважаю можливість батькам зайнятися собою, ходити на роботу. Молодь тут має своє коло спілкування, навчається, розвивається. Ми стараємося, щоб їм було цікаво. Моя найбільша радість – коли бачу у них якісь досягнення».

Світлана Козик, соціальний вихователь: «25 років тут, працюю з малюками. Все змінювалося, багато через мене пройшло дітей, багатьох із них

ми інтегрували в школу або зараз вони відвідують групу «Молодь». Знаєте, ми тут стаємо однією родиною. Досягненням вважаю зміни в свідомості містян. Суспільство вже не так дивиться на цих людей, як раніше, бо колись навіть не давали дітей гратися з нашими. А тепер самі дітки із сусідніх будинків, з гімназії приходять до нас на майданчик і граються разом. А ще важливо, що батькам це велика поміч. Спочатку мама плаче, не знає, як жити, діти замкнуті. А потім приходять після роботи їх забирати додому і дивуються якимось новим вмінням. Тепер спокійно залишають дітей, довіряють нам».

Керол Полсон – 78. Цьогоріч вона все одно тут, на святкуванні 25-річчя «Дороги життя». Питаємо, де беруть сили стільки віддавати добра, де черпає енергію для благодійних проєктів. «Я не вірю в благодійність, а тільки в справедливість, – відповідає. – От за неї і борюся все життя. Але завжди є відчуття, що можна було зробити ще більше».

Наразі американка розробляє чергову ідею – допомогти пораненим військом ЗСУ, щоб вони могли ката-

лися на лижах. Колись такий проєкт вона реалізувала для ветеранів В'єтнаму без кінцівок. Спеціальні протези і обладнання дозволило їм знову відчувати радість від спуску за сніженою горою.

Керол вмів робити себе щасливою і насолоджується життям. Злість викликає у неї тільки війна і путін. Вважає, що прожила достойне життя і ніщо у ньому б не змінило, навіть якби довелось розпочати все з початку.

Олег Павлович стримано розповідає про свої досягнення і каже, що відчуття свята стирає ситуація в країні: «Важко все переживається. Головне зараз для всіх нас – закінчити війну. Тому ми допомагаємо вимушено переміщеним українцям, з вихованцями організуємо благодійні концерти, збираємо кошти на ЗСУ. Найперше бажано – перемоги нам всім, а тоді вже дорога життя вестиме по своїй стежі».

P.S. На сьогодні в Україні проживає біля 2 млн. людей з інвалідністю, 170 тис. з них – діти. Їх кількість стрімко збільшується серед цивільного населення через обстріли міст і сіл військами РФ, а також поранених військових. Дедалі складнішою стає ситуація з ментальним здоров'ям українців через високий ступінь стресу.

На Закарпатті проживає 70 тис. людей з інвалідністю, 7 тис. з них – діти.

В Ужгороді – понад 700 осіб з обмеженими фізичними можливостями і ментальними вадами.

Будьмо уважними до тих, хто поруч з нами.

Лариса Липкань, Варош
Фото: Каріна Асад

ДВІ ВИСТАВКИ ДО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ДНЯ ХУДОЖНИКА,

який відзначаємо щороку в другу неділю жовтня, відкрили в Ужгороді цієї середи

Мистецькі події організувала Закарпатська організація Національної спілки художників України. В експозиції у галереї «Ужгород» представлені роботи 50 авторів секції графіки, скульптури і декоративно-прикладного мистецтва, а у Закарпатському обласному художньому музеї ім.И.Бокшая презентували картини 63 художників секції живопис.

Поціновувачі мистецтва протягом двох тижнів можуть переглянути роботи, зокрема Володимира Микити, Бориса Кузьми, Тараса Данилича, Василя Вовчка, Едуарда Приходька, Сергія Біби, Тараса Усика, Володимира Павлишина, Вікторії Кузьми, Наталія Сіми-Павлишин, Вікторії Приходько, Світлани Кирлик та інших митців, а також молодих митців – студентів Закарпатської академії мистецтв.

Відкрив захід голова Закарпатської обласної організації НСХУ, народний художник України Борис Кузьма, який поділився здобутками організації за минулий рік, привітав колег, вручив відзнаки і подяки. Хвилиною мовчання вшанували

митців, які відійшли цього року у засвіти.

На відкритті у музеї імені Йосипа Бокшая привітали митців із професійним святом та побажали творчих успіхів міський голова Ужгорода Богдан Андрійв,

депутатка Закарпатської облради, ректорка Академії культури і мистецтв Наталія Шетеля, директор департаменту культури Закарпатської ОВА Євген Тишук, начальниця управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міськради Алла Чернобук.

За активну участь у громадському та мистецькому житті міста і відродженні національних традицій у художній творчості грамотою Ужгородської міської ради відзначили Закарпатську організацію Національної спілки художників України – відзнаку Богдан Андрійв вручив очільнику організації Борису Кузьмі.

ДО УВАГИ ТИХ, ХТО ШУКАЄ РОБОТУ!

Ужгородська міська рада тісно співпрацює з центром зайнятості, тому пропонуємо актуальні вакансії підприємств, які звернулися з проханням про допомогу в укомплектуванні кваліфікованими кадрами на вільні робочі місця:

- **вчитель закладу загальної середньої освіти** – заробітна плата 14000 гривень – Працювати вчителем англійської мови. Забезпечити навчання учнів згідно шкільних програм, засвоєння ними програмового матеріалу, вести шкільну документацію тощо.
- **адміністратор** – заробітна плата 12000 гривень – Супровід роботи реєстратури стоматології. Реєстр пацієнтів, ведення документації, розрахунок вартості наданих послуг.
- **викладач із соціальної педагогіки** – заробітна плата 9000 гривень – Надає соціально-педагогічні послуги, спрямовані на задоволення соціальних потреб учнівської молоді у соціалізації; здійснює соціально-педагогічний супровід навчально-виховного процесу, учнів із числа сиріт та позбавлених батьківського піклування, дитячих будинків тощо.
- **електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування** – заробітна плата 8000гривень – Забезпечувати підтримку справного стану, безаварійну і надійну роботу обслуговуваних пристроїв та електроустаткування. Виявляти причини зносу, вживати

заходів щодо їх попередження та усунення. Забезпечувати правильну експлуатацію, своєчасний якісний ремонт відповідно до інструкцій з технічного обслуговування, діючих технічних умов і норм.

- **лікар-стоматолог-терапевт** – заробітна плата 8000 гривень – Лікар-стоматолог-терапевт.
- **диспетчер підприємства (району) мереж** – заробітна плата 8000 гривень – Диспетчер з обслуговування мережі. Виписка квитанцій, мінімальне знання ПК, робота з касовим апаратом, прийом заявок та розрахунок готівковий та безготівковий.
- **інженер з керування й обслуговування систем** – заробітна плата 8000 гривень – Інженер з обслуговування комунікаційних мереж (пайка, зварка оптики). Мінімальне знання ПК, знання основ радіотехніки.
- **фармацевт-косметолог** – заробітна плата 8500 гривень – Провізор-косметолог. Знання асортименту медичних препаратів та косметологічної продукції, пояснювати хворому правила прийому ліків та їх зберігання.

Звертайтеся до Ужгородської філії Закарпатського обласного центру зайнятості: м.Ужгород, вул. А. Новака, 45. Контактні телефони: +380508005590, +380442449486.

ДО УВАГИ! ОГОЛОШЕНО ПРИЙОМ ДОКУМЕНТІВ ЩОДО ВИПЛАТИ ОДНОРАЗОВОЇ ГРОШОВОЇ ВІНАГОРОДИ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ ДІЯЧІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА, ТВОРЧИХ ЛЮДЕЙ УЖГОРОДА

За досягнення у галузі культури і мистецтва Ужгорода у 2023 році започатковано одноразову грошову винагороду для відзначення творчих людей міста, діячів культури і мистецтва, переможців конкурсів, фестивалів різних рівнів та їх викладачів тощо. Винагорода виплачується, як правило, до Всеукраїнського дня працівників культури та майстрів народного мистецтва.

Претендентами на винагороду можуть бути виключно мешканці міста Ужгорода (офіційно зареєстровані у місті) – працівники закладів культури і мистецтва, члени творчих спілок, викладачі мистецьких шкіл, учні та вихованці яких зайняли призові місця у конкурсах різних рівнів (міжнародних, всеукраїнських), в учнівських олімпіадах різних рівнів, викладачі мистецьких шкіл, які мають розробки навчально-методичних посібників, засобів навчання, методичних рекомендацій, авторських навчальних програм, факультативів тощо, учні та вихованці мистецьких навчальних закладів – переможці Всеукраїнських та Міжнародних конкурсів, фестивалів, тощо, керівники творчих колективів та індивідуальних виконавців, колективи/вихованці яких зайняли призові місця у конкурсах різних рівнів (міжнародних, всеукраїнських), працівники творчих колективів, сценаристи та режисери-постановники вистав, програм загальноміських масових заходів, автори культурно-мистецьких проєктів, активні учасники концертних програм міських, обласних, всеукраїнських та інших представники галузі культури і мистецтва, які збагачують історичну пам'ять народу, його національну свідомість та самобутність і стали визначною подією в культурному та літературно-мистецькому житті міста Ужгорода.

Винагороди (премії) встановлюються у таких номінаціях:

- за досягнення у сфері мистецької освіти;
- у сфері образотворчого мистецтва;
- у галузі режисури та театрального мистецтва;
- декоративно-ужиткового мистецтва;
- народної творчості;
- учнями мистецьких шкіл-переможцям всеукраїнських конкурсів/фестивалів та їх викладачам;
- учнями мистецьких шкіл-переможцям міжнародних конкурсів/фестивалів та їх викладачам;
- за досягнення у розвитку аматорського мистецтва;
- у галузі музичного мистецтва та фольклору;
- у галузі хореографії;
- за досягнення у розвитку бібліотечної справи;

- у галузі літературної діяльності, популяризації української мови;
- аудіовізуальне та фотомистецтво;
- за досягнення у реалізації мистецьких проєктів.

Матеріали на здобуття винагороди (премії) подаються керівниками установ/закладів культури і мистецтва, спілок, товариств, тощо щорічно до 1 листопада поточного року до Управління у справах культури, молоді та спорту Ужгородської міської ради за адресою: м. Ужгород, пл. Поштова, 3, email: kultura@rada-uzhgorod.gov.ua.

Кожен заклад, спілка, організація, товариство може представити на здобуття премії одного претендента у відповідній номінації, за виключенням викладачів мистецьких шкіл, учні яких зайняли призові місця у конкурсах, фестивалах різних рівнів (міжнародних, всеукраїнських) подання готуються на викладача і учня (вихованця).

На здобуття винагороди (премії) подаються:

- лист-подання на кандидата від імені закладу, що його висуває.
- У листі-поданні на претендента вказується прізвище, ім'я та по батькові, дата, місяць і рік народження, посада і місце роботи, домашня адреса і контактний телефон. До подання додаються копія паспорта (ID-картки), у разі подання ID-картки додається копія довідки про реєстрацію місця проживання, ідентифікаційного коду, згода на обробку персональних даних;
- протокол засідання організації установи/закладу культури, яка висуває кандидатуру;
- творча характеристика особи із зазначенням творчих здобутків за останній календарний (для мистецьких навчальних закладів – навчальний) рік, почесного звання, інших ознак громадського визнання його діяльності, відповідність критеріям оцінки;
- перелік нагород за підсумками участі у Міжнародних, Всеукраїнських конкурсах, фестивалах, інших культурно-мистецьких акціях, проєктах, тощо (ксерокопії дипломів, свідоцтв, витягів з протоколів рішень журі, оркомітетів, інших підтверджуючих документів).

Кількість кандидатів та сума винагороди визначаються конкурсною комісією після розгляду матеріалів, поданих на здобуття премій.

Винагорода виплачується до Всеукраїнського дня працівників культури та майстрів народного мистецтва (але не пізніше 30 листопада поточного року).

Детальніше ознайомитися з Положенням про відзначення одноразовою грошовою винагородою (премією) за досягнення у галузі культури і мистецтва міста Ужгорода можна на офіційному сайті міської ради.

Із сумом повідомляємо, що за даними КП Ужгородський комбінат комунальних підприємств від 2 по 8 жовтня ПІШЛИ З ЖИТТЯ 18 УЖГОРОДЦІВ:

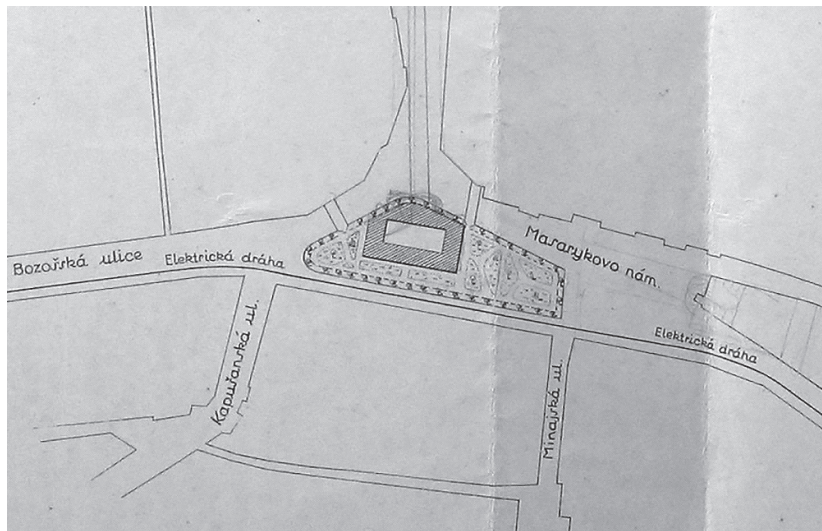
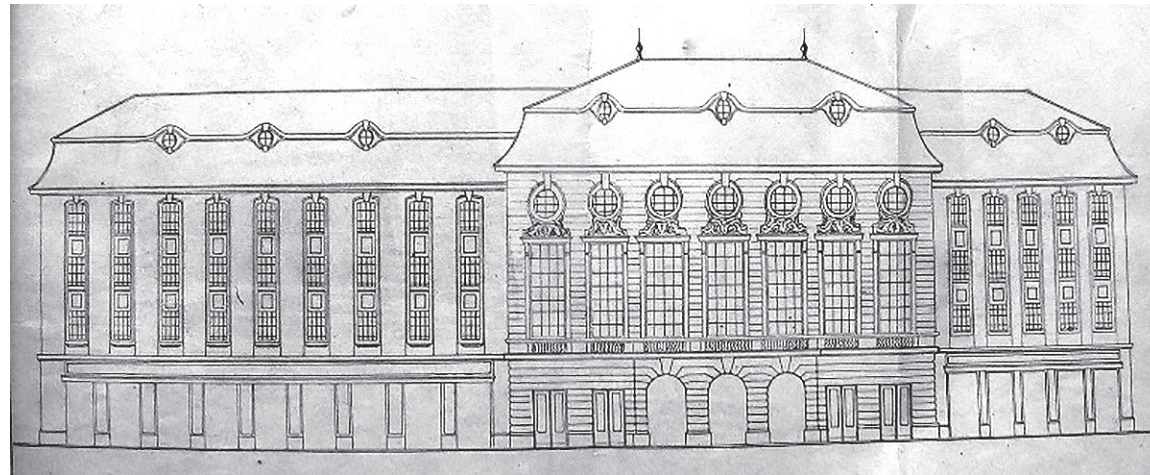
Малош Ольга Іванівна 1935 р.н.	Шеремет Гелена Миколаївна 1935 р.н.
Керча Тамара Юріївна 1944 р.н.	Козак Любов Юріївна 1959 р.н.
Ганзе Микола Олександрович 1936 р.н.	Логін Вячеслав Леонідович 1946 р.н.
Циркало Григорій Григорович 1965 р.н.	Волкотруб Василь Григорович 1931 р.н.
Бала Степан Гаврилович 1947 р.н.	Коржов Сергій Іванович 1965 р.н.
Білім Володимир Михайлович 1954 р.н.	Попадинець Олександр Сергійович 1999 р.н.
Карій Верона Петрівна 1954 р.н.	Кондратьєва Віра Георгіївна 1940 р.н.
Шугар Рудольф Рудольфович 1966 р.н.	Каретіна Катерина Василівна 1937 р.н.
Гриценко Тетяна Ілівна 1934 р.н.	Данацко Олександр Юрійович 1983 р.н.

ХАЙ ЗЕМЛЯ ЇМ БУДЕ ПУХОМ...

ВТРАЧЕНИЙ УЖГОРОД: БУДИНОК, ЯКИЙ МІГ НАЗАВЖДИ ЗМІНИТИ ПЛОЩУ ПЕТЕФІ

“Втрачений Ужгород” за останні роки багато писав про будівлі, які колись були в місті. Але сьогодні, дякуючи матеріалам Державного архіву Закарпатської області, ми розкажемо вам про будинок, який в Ужгороді, на щастя чи на жаль, так і не звели. Він мав “вирости” просто посеред скверу на нинішній площі Ш. Петефі, однак спричинив чималлий конфлікт між містянами, прихильниками і противниками будівництва. Як майже сто років тому влада вгамовувала будівельні війни – читайте далі.

управи, а окремо – гімназійного вчителя Йосипа Бокшая, до думки котрого, як талановитого художника, певно, прислухалися вже в ті часи. На жаль, протоколу цього засідання у підшивці документів не було, тож ми, можливо, й не дізнаємося ніколи, чому проєкт будівництва був відкинтий так категорично. Проте, що всі члени комісії одногослоно висловилися проти зведення Народного дому “Просвіти” посеред Масарикової площі, знаємо з рішення міської управи, датованого 9 жовтня.

Цим рішенням “Просвіти” відмовили у будівництві, ще й пояснили: фахова комісія висловила думку, що на міських площах не можна дозволяти зводити будівлі, а потрібно облаштувати публічні парки. Як варіант, просто у рішенні управи “Просвіти” радили домовитися про будівництво Народного дому на parcelі Рідерманна на розі вулиць Радванської (нині – Мукачівська) та Митрака (нині так само О. Митрака). У випадку, мовляв, такої домовленості міська управа готова подарувати додаткові кілька метрів площі Масарика. Тобто, аби ви розуміли, фахова комісія запропонувала звести триповерхову будівлю Народного дому “Просвіти” якраз на тому місці, де нині стоїть Будинок побуту.

Розсипал таки замовив слово за “просвітан”, бо у травні наступного, 1926 року, вони подали до міської управи новий план будівлі, яку знову-таки пропонували звести на площі Масарика. Голова “Просвіти” Юлій Брацайко у супровідному листі писав, що план на основі вказівок міського інженера розробив інженер-архітектор Милослав Копржива з Берна (можливо, насправді йшлося про місто Брно). Новий план, мовляв, передбачає зведення меншої будівлі, ніж була у першому варіанті, на 706 кв.м, і тепер розрахована на 2058 кв.м площі. Взяти до уваги розробники плану і зауваження щодо парку, тож передбачили розбивку обабіч будівлі “травників і квітників”, аби площа не була “пустим місцем, як зараз”. У кінці листа сказано, що товариство сподівається цього разу отримати дозвіл на зведення будівлі на площі Масарика.

Але “Просвіти” така пропозиція зовсім не сподобалася. Товариство за підписом заступника голови Августина Волошина надсилає листа у вищу інстанцію – віцегубернатору Підкарпатської Русі Антоніну Розсипалу, в якому просить вплинути на міську управу і все ж повернути питання про будівництво Народного дому на додатковий розгляд. Цікавою є аргументація, чому запропоноване місце на розі вулиць Радванської та Митрака не підходить “Просвіти”. Августин Волошин пише, що це місце “не є фактично в середині міста, є одсунене далеко назад”. Сьогодні такі слова про площу Ш. Петефі звучать дивно, однак поді місцерозташування нинішнього Будинку побуту справді вважали невідповідним для того, аби зводити там будівлю, яка була би “репрезентом нашої культури і окрасою площі Масарика”, як писали в листі. Крім того, “Просвіти” не підходила ціна, яку запросив власник ділянки Рідерманн. Волошин писав, що товариство не може виділити понад півмільйона корун за за-

пропоновану parcelу – і це без урахування додаткових коштів, які будуть потрібні для знесення тих будівель, що вже стоять на розі вулиць.

Очевидно, віце-губернатор

за європейськими традиціями не рахували) з банком, рестораном та магазинчиками на першому, наземному, поверсі (плата за оренду цих крамничок мала йти на покриття витрат

вимагали від влади не закривати торговище на площі Масарика, оскільки цим самим влада залишить без хліба сотні родин торговців. Далі вони закликали владу не дозволяти будівництво

посеред площі, зазначаючи між тим, що не мають нічого проти “Просвіти” чи будь-яких інших культурно-просвітницьких товариств. Під цим листом підписалося близько сотні міських торговців.

Схожий колективний лист написали власники й оренда-

рі маленьких магазинчиків, які працювали на перших поверхах будівель навколо всієї Масарикової площі. Вони зазначали, що торговиці на площі допомагають їм виживати, аже у дні ярмарок саме торговці й покупці зі сусідніх сіл є основними клієнтами їхніх магазинчиків. Перенесення торговиці в інше місце буде, мовляв, невідгідне як бідним селянам-торговцям, так і їм – власникам крамничок. Під цим листом вони також зібрали близько 60-ти підписів і печаток.

Для тогочасного малонаселеного Ужгорода така кількість незадоволених була досить суттєвою. Не дивно, що міська управа довго вагалася, проводила консультації і засідання комісії, та врешті 2 квітня 1927 року таки видала повторне рішення про відмову зведення будівлі “Народного дому “Просвіти” на Масариковій площі.

Але “Просвіта” здаватися не збиралася. Товариство подало апеляцію на рішення міської управи до Жупанського уряду в Мукачеві. У листі від 27 квітня 1927 року голова товариства Юлій Брацайко писав, що комісія, скликана магістратом влітку 1926 року, дозволила будувати Народний дім на площі Масарика, якщо відстань від будівлі до вже зведених на площі буде не меншою 25 метрів; що для переробки плану до Ужгорода спеціально приїздив архітектор Копржива, на роботу якого товариство вже витратило 15 000 Кч., а тепер, мовляв, міська управа мотивує відмову тим, що будівля заважатиме комуніціям, хоча широта вулиць у 25 метрів достатня для того, аби прокласти усі комуніції.

Однак цей лист не допоміг, бо міська управа вже прийняла інше рішення – закласти сквер на площі та встановити там пам’ятник Томашу Гаррігу Масаріку. Разом із тим не добилися свого не лише “просвітяни”, а й торговці, бо в цьому ж рішенні управи йшлося про перенесення ринку з площі Масарика, мовляв, приватні інтереси торговців не можуть ставитися вище інтересів громадськості.

Пам’ятник Т.Г. Масаріку роботи Олени Мондич-Шиналі урочисто відкрили 28 жовтня 1928 року. З тих пір пам’ятники у сквері змінювалися не раз, а от сам сквер за обрисами і розмірами майже не змінювався.

“Про Захід” Тетяна ЛІТЕРАТИ

Щоб з одної сторони поставити в Ужгороді достойний пам’ятник воскресній Підкарпатській Русі та дати достойне прим’явлення всім руським товариствам, а тим також причинитися до частинного усунення мешканцевої кризи в Ужгороді, а з другої сторони причинитися до почестованя 75-тих уродин п.президента Масарика –згадань товариства задумали поставити на Масарикової площі в Ужгороді відповідний великий будинок, котрий побоч згаданих практичних цільей бувбы також прикрасою площі Масарика.

Ще одним листом, датованим тим таки травнем 1926-го, “Просвіта” навздогін нагадує, що просить у міста ділянку безкоштовно, однак готова за неї і заплатити стільки, скільки визначить фахова комісія. А ще додає: квітники навколо будівлі товариство готове закласти за власний рахунок, в самій будівлі безкоштовно виділять кімнату для “ужгородської огневої сторожі”, тобто пожежників, аби вони могли тримати під наглядом усе місто, а звести будівлю зобов’язуються за три роки від часу отримання дозволу.

Якою ж мала бути будівля посеред Масарикової площі? Імпозантна, чотирьохповерхова (за документами значилася як триповерхова, бо в ті часи наземний поверх

товариства і утримання будівлі). Другий поверх за задумом мав прийняти у кабінетах всі дружні до “Просвіти” товариства і спілки. Також там хотіли обладнати залу для засідань, бібліотеку та музей. Третій поверх займали квартири на 3-4 кімнати, а на останньому поверсі мав працювати готель на 60 номерів.

Та цього разу проти задоволення фактично єдиної на той час великої площі Ужгорода виступили місцеві мешканці. Першого гнівного листа до міської управи направило у серпні 1926-го Товариство власників будинків в Ужгороді. Члени товариства у листі провели навіть цікавий історичний екскурс, розповіли, що з 1780 року на місці, де хочуть звести Народний дім “Просвіти” стояв готель “Фекете дошг” (“Чорний орел”). Стояв довго, був старий і негарний, тому у 1884-му міська управа викупила готель за 9500 золотих з наміром одразу ж знести будівлю, аби місто нарешті отримало хоча би одну велику площу. Знесли “Чорний орел” у 1906-му, що дуже порадувало ужгородців, і з тих пір ніхто, мовляв, і не думав про те, аби знову забудувати цей великий простір. Навпаки – городяни очікували, що тут закладуть парк. “Подивіться на інші міста, там є багато красивих площ. А у нас хочуть забудувати єдину. Де міський інженер, котрий відповідає за красу міста, де міський лікар, який теж має виступити проти забудови єдиної площі в місті?”, – писали городяни в листі.

Другий протест висловили вже торговці, які працювали на площі Масарика. У серпні 1926-го найактивніші з них провели зібрання, на якому прийняли резолюцію, першим пунктом якої

